

บทนำ

ความสำคัญของบัณฑิตและบัณฑิต

ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านกาฟัง พูด อ่าน และเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 7) นับว่าคนไทยชาติที่มีภาษาเป็นของตนเองใช้มาแต่สมัยโบราณกาล แม้ชาติที่มีวิทยาการเจริญกว่าเราหลายชาติ ก็ยังไม่มีภาษาเป็นของตนเองใช้และภาษาของเรานั้นก็มีความไพเราะสละสลวย สามารถบอกความรู้สึกถึงอารมณ์ของผู้พูด อีกทั้งสอดคล้องกับลักษณะวัฒนธรรมความเป็นไทยด้วย ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ให้ลูกหลานไทยได้ภาคภูมิใจและหวงแหน รักษาไว้ให้คงอยู่คู่ชาติบ้านเมือง (ชวน หลีกภัย, 2537 : 5)

ภาษาไทยนอกจากจะเป็นภาษาของชาติซึ่งต้องช่วยกันอนุรักษ์แล้วโดยตัวของภาษาไทยเองก็ยังเป็นทุนเอาไปสู่การเรียนรู้สรรพวิชาต่าง ๆ อีกด้วย ในการเรียนรู้ภาษาไทยเด็กไทยควรจะได้เรียนรู้การฟัง การคิดการจับใจความ ย่อความ สรุปความ และเรียบเรียงข้อความ ควรฝึกฝนให้สามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และการเรียนรู้ภาษาไทยไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการเรียนจากครูภาษาไทยในชั้นเรียนภาษาไทยเท่านั้น หากแต่ครูไทยทุกคนไม่ว่าจะสอนวิชาใดควรถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะสามารถให้ความรู้และชี้แนะนักเรียนได้ (กาญจนา นาคสกุล, 2537 : 27)

นอกจากนี้ สุจริต เปียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์ (2523 : 1-2) กล่าวว่า ภาษาไทยเรานั้นนอกจากจะใช้เป็นภาษาราชการ เป็นภาษาพูดในการติดต่อสื่อสารกันภายในประเทศแล้ว ยังมีคนบางกลุ่มในประเทศใกล้เคียง เช่น ประเทศลาว เขมร เวียดนาม สามารถ

พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ ก่อนที่ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้จะประสบความยุ่งยากทางการเมือง และรพพุงจนบ้านเมืองต้องพินาศลงนั้น ผู้ที่ได้มีโอกาสเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศลาว เขมรหรือ เวียดนาม สามารถที่จะพูดจาติดต่อโดยใช้ภาษาไทยได้ในหลาย ๆ โอกาส และตามแผงหนังสือในประเทศลาว นักท่องเที่ยวชาวไทยจะได้พบหนังสือไทย โดยเฉพาะหนังสือประเภทนวนิยายและ เรื่องตลก วางขายอยู่หน้าตาพอสมควร เรื่องเช่นนี้ก็นับเป็นความภูมิใจสำหรับคนไทยอีกเรื่องหนึ่งที่ภาษาไทยใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารในประเทศใกล้เคียงได้

เมื่อภาษาไทยมีความสำคัญและมีคุณค่าเป็นเอกประการดังกล่าว ครูผู้สอนภาษาไทยจึง ควรจะได้ตระหนัก เอาใจใส่ และปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้การรู้ภาษาไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงวิธีการสอนภาษาไทยให้เป็นที่น่าสนใจ เพื่อให้เด็กเรียนเกิดความสนุกในการเรียน มีความรักในภาษาไทย ตลอดจะตระหนักในคุณค่าของ ภาษาไทย จนสามารถพัฒนาภาษาไทยให้ก้าวหน้าสมกับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าสืบไป

อย่างไรก็ตาม ในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น ครูผู้สอนควรคำนึงถึงเจตคติของ ผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทยด้วย การเรียนการสอนภาษาไทยจึงจะประสบผลสำเร็จได้ ผู้เรียน จะต้องมีความเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย พร้อมทั้งเห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย ในอันที่ จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบและ เข้าใจถึงความสำคัญของภาษาไทย (ทัศนีย์ สุภเมธี, 2535 : 10)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จัดว่าวิชา ภาษาไทยเป็นมวลประสบการณ์หนึ่งในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ บล็อกให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็น พื้นฐานของการเรียนภาษา
- 2) สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกรักนึกคิดอย่างมี ประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
- 3) สามารถใช้ภาษาไทยถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
- 4) มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสือ และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ

5) สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

6) มีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ทั้งในด้านวัฒนธรรมประเพณีชาติและการสร้างเสริมความมั่งคั่งงามในชีวิต

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 7)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ หลักสูตร หนังสือเรียน ครูผู้สอน วิธีการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา การใช้สื่อการสอน และตัวนักเรียน การจัดสภาพการเรียนการสอนที่ดีจะมีผลทำให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้และพัฒนาการใช้ภาษาของตนเอง จนสามารถใช้ประโยชน์ต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน (ประทีป แสงเปี่ยมสุข, 2537 : 55) ขณะเดียวกันการเรียนการสอนภาษาไทยที่จะเป็น ประโยชน์ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ควรจะให้ครูและนักเรียนได้ เข้าใจและเห็นตัวอย่าง ว่าการสอนภาษาไทยที่ดีเป็นอย่างไร ภาษาไทยที่ถูกต้องเป็นอย่างไร นักเรียนจะได้ใช้ภาษาไทย อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (กษมา วรวรรณ ณ อุรุยา, 2537 : 9) ครูจะต้องให้เด็กทราบ คุณค่าของภาษาไทย และนอกจากนั้นยังต้องปลูกฝังให้เด็กเข้าใจถึงภาษาไทยที่ดีและการใช้ภาษา ไทยให้ถูกต้อง ภาษาไทยที่ดีนั้น ได้แก่ ภาษาเขียน ต้องฝึกให้นักเรียนเขียนได้ดี อ่านแล้วเข้าใจ ได้ ซึ่งการฝึกภาษาเขียนนี้จะต้องฝึกให้นักเรียนได้เขียนเรียงความและทำข้อทดสอบแบบอัตโนมัติ อยู่เสมอ ๆ ส่วนภาษาพูดครูจะต้องฝึกให้นักเรียนฝึกพูดให้ชัดเจน ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ และสถานการณ์ที่พูด (กลิ่น สระทองเนียม, 2538 : 22 อ้างอิงมาจาก เสถียรพงษ์ วรรณปก)

อิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กในทางสร้างสรรค์นั้น มีมาก ยิ่งกว่าอิทธิพลที่มาจากทางอื่นทั้งสิ้น ทั้งนี้มีจำเพาะที่เรากำหนดไว้ว่าหลักสูตรโดยชัดเจนว่า เด็กจะต้องเรียนวิชาภาษาไทยโดยตรงเป็นเวลาเท่านั้นเท่านั้นคาบต่อสัปดาห์ แต่ไม่ว่าเด็กจะ เรียนรู้วิชาการหรือข้อเท็จจริงใด ๆ หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นก็ตาม ส่วนจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยเป็นปัจจัยของการเรียนรู้ (สวนิต ยมาภัย, 2537 : 21) ดังนั้น ครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี เตรียมการสอนเป็นอย่างดี เป็นตัวอย่างในการใช้ภาษาที่ถูกต้อง มีกลวิธีหรือเทคนิคการสอนที่ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน จัดกิจกรรมได้อย่างสนุกสนาน ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษา

ตามความสามารถ จัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้จิตวิทยาในการเสริมแรง
(ยาใจ เจริญสุวรรณ, 2538 : 36)

ณรงค์ฤทธิ์ ตักดาณรงค์ (2536 : 62) กล่าวถึง การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา
ศึกษาว่า ครูจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ของหลักสูตรให้ถ่องแท้ จึงจะสามารถสอนภาษาไทย
ให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรจะต้องทำความเข้าใจว่า การเรียนการสอนภาษาไทยตาม
หลักสูตรประถมศึกษาเน้นสัมฤทธิ์ผลของทักษะการเข้าใจภาษา คือ การฟังและการอ่าน ทักษะ
การใช้ภาษา คือ การพูดและการเขียน ถ้าหากการสอนของครูครอบคลุมทักษะ การเข้าใจและ
ทักษะการใช้ภาษา ก็จะทำให้ นักเรียนสามารถเข้าใจภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ
แสวงหาความรู้และมีเหตุผล เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน การสอนภาษาไทยจึงมิได้มุ่งสอนเพียง
ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ หรือเก่งเฉพาะที่อยู่ในโรงเรียนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุรีย์พร
นันทพานิช (2538 : 9) ได้อธิบายสรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย
อันเป็นกลุ่มทักษะพื้นฐานและเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ จึงต้องเป็นการสอนที่มีการเน้นย้ำ ซ้ำ
ทวนเสมอ ๆ เพื่อให้เกิดทักษะและคงสภาพการอ่านออกเขียนได้ แต่การเน้นย้ำ ซ้ำ ทวน เสมอ ๆ
มักก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายและความตึงเครียดตามมา ถ้าครูผู้สอนมีเทคนิคการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนที่ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ จึงจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะเพิ่มพูนเทคนิค
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีบรรยากาศที่ตื่นเต้น เร้าใจ กระตุ้น
ขี้ขลาด และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยที่ผ่านมามีปัญหาหลายอย่าง ซึ่ง สมจิตร์
ชีวปรีชา (2528 : 3) ได้กล่าวสรุปว่า ปัญหาการสอนภาษาไทยนั้นมิใช่จะเกิดจากองค์ประกอบใด
องค์ประกอบหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องหลายประการ อาทิ หลักสูตร
การบริหารหลักสูตร สภาพแวดล้อม นักเรียน และครูผู้สอน ในส่วนของครูผู้สอนนั้น สุจริต
เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2538 : 6-8) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า ครูขาดความรู้ด้านวิธี
สอนที่จะมุ่งให้นักเรียนได้รับประโยชน์ที่นำมาใช้ในชีวิตรประจำวัน ทำให้การเรียนน่าเบื่อ ครูไม่
ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ไม่รู้เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ จึงทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่
ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย ไม่เห็นความสำคัญ และเห็นว่าภาษาไทยเป็นวิชาที่น่าเบื่อ เพราะครูมักจะ
บรรยายหรืออธิบายเนื้อหาตามหนังสือและให้นักเรียนท่องจำโดยไม่ส่งเสริมความรู้ความสามารถ
ของนักเรียน จึงทำให้เกิดจุดอ่อนต่อการเรียนการสอนภาษาไทยและจุดอ่อนนั้นก็ขึ้นอยู่กับวิธีสอน

ของครูเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นความบกพร่องในการสอนภาษาไทยที่สำคัญที่สุด คือ ครูขาดความเอาใจใส่และความพยายามในอันที่จะค้นหาวิธีสอนที่ได้ผลและการผลิตวัสดุอุปกรณ์ไม่ก้าวหน้า (ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2523 : 4)

จันทิรา เลื่อนราม (2537 : 80-82) ได้ศึกษาปัญหาการสอนภาษาไทยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลาพบว่า ครูมีปัญหาด้านการเตรียมแผนการสอนมากที่สุด โดยเฉพาะการเขียนสาระสำคัญในแผนการสอนการวิเคราะห์จุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาไทย ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีปัญหามากในเรื่องการใช้เทคนิควิธีพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะการเขียนเรื่องจากจินตนาการ สำหรับด้านสื่อการสอนครูไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผลครูมีปัญหามากในการสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน ส่วนบันทึก ถิ่นพั่งงา และคณะ (2534 : 121) ได้วิจัยสภาพการเรียนการสอนการใช้ภาษาไทยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

สมพร มั่นตะสูตร (2526 : 8-10) ได้ประมวลทัศนะและข้อคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องภาษาเกี่ยวกับปัญหาในการสอนภาษาไทยพบว่า ปัญหาที่สำคัญมีอยู่ 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร และปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน โดยเฉพาะด้านเกี่ยวกับตัวครูนั้น มีปัญหาหลายประการ คือ ครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษาไทย ไม่เข้าใจความหมายของหลักสูตรอย่างแน่ชัด ไม่ค่อยสนใจและกระตือรือร้นในวิทยาการใหม่ ๆ ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและไม่นิยมใช้สื่อการสอน

ในส่วนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยนั้นพบว่า ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ซึ่งจะเห็นได้จากรายงานการประเมินความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2534 โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 146)

ตาราง 1 แสดงคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับประเทศและระดับจังหวัด (ยะลา) ปีการศึกษา 2534

ชั้น	คะแนนเฉลี่ยเทียบ 10	
	ระดับประเทศ	ระดับจังหวัด (ยะลา)
ป.1	5.42	3.83
ป.2	5.96	4.68
ป.3	4.93	5.01
ป.4	5.19	3.80
ป.5	5.83	4.28
ป.6	5.26	3.66

จากตาราง 1 จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยของนักเรียนทุกชั้น มีคะแนนเฉลี่ยเทียบ 10 ไม่ถึง 6.00 และเมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ในระดับจังหวัดยะลา ก็พบว่า ต่ำกว่าระดับประเทศเกือบทุกชั้น จะมีเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ

นอกจากนี้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา (2538 : 34) ได้รายงานผลการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2537 ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังต่ำกว่าเป้าหมายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ตาราง 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2537 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ชั้น	คะแนนเฉลี่ย เทียบ 10
ป.1	6.65
ป.2	6.68
ป.3	6.47
ป.4	6.46
ป.5	6.42
ป.6	6.42
เป้าหมาย	7.00

จากตาราง 2 จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยของทุกชั้นต่ำกว่าเป้าหมาย

จากสภาพปัญหา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มทักษะภาษาไทยของนักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลาซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลาที่วางไว้และโดยเฉพาะในส่วน of ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 นั้น ได้ใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา จึงมีความสนใจที่จะศึกษานโยบายการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของ

ดังกล่าวหากได้มีการศึกษาปัญหาการสอน ก็จะสามารถนำมาพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุง การเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการสอนภาษาไทยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ใน 6 ด้านต่อไปนี้
 - 1.1 ด้านเนื้อหา
 - 1.2 ด้านการเตรียมการสอน
 - 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 1.4 ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน
 - 1.5 ด้านสื่อการเรียนการสอน
 - 1.6 ด้านการวัดผลประเมินผล
 - 1.7 ด้านการสอนซ่อมเสริม

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการสอนภาษาไทยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีความแตกต่างกันในด้านประสิทธิภาพ การสอนภาษาไทย ด้านสาขาวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาและด้านการอบรมการสอนภาษาไทยชุด พื้นฐานภาษา

3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐาน

1. ครูผู้สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสบการณ์การสอนภาษาไทยต่างกัน มีปัญหาการสอนภาษาไทยด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการสอนซ่อมเสริมแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาเอกต่างกัน มีปัญหาการสอนภาษาไทยด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการสอนซ่อมเสริมแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรมการสอนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา มีปัญหาการสอนภาษาไทยด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการสอนซ่อมเสริมแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

1. ได้ทราบถึงปัญหาการสอนภาษาไทยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดยะลา ในด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการสอนซ่อมเสริม
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้นิเทศในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตร

3. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือชั้นอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาปัญหาการสอนภาษาไทยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีความแตกต่างกันในด้านประสิทธิภาพการสอนภาษาไทย ด้านสาขาวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา และด้านการอบรมการสอนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษาใน 7 ด้าน คือ

- 1.1 เนื้อหา
- 1.2 การเตรียมการสอน
- 1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.4 การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน
- 1.5 สื่อการเรียนการสอน
- 1.6 การวัดผลประเมินผล
- 1.7 การสอนซ่อมเสริม

2. ประชากร

กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยนี้เป็นครูผู้สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 260 คน จากจำนวนโรงเรียน 213 โรงเรียน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 158 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane)

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 ประสบการณ์การสอนภาษาไทย มี 3 ระดับ คือ

4.1.1.1 น้อยกว่า 5 ปี

4.1.1.2 ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี

4.1.1.3 มากกว่า 10 ปี

4.1.2 สาขาวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา มี 2 สาขา คือ

4.1.2.1 สาขาวิชาภาษาไทย

4.1.2.2 สาขาวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาไทย

4.1.3 การอบรมการสอนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา

มี 2 ประเภท คือ

4.1.3.1 ผ่านการอบรม

4.1.3.2 ไม่ผ่านการอบรม

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา 7 ด้าน คือ

4.2.1 ด้านเนื้อหา

4.2.2 ด้านการเตรียมการสอน

4.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.2.4 ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

4.2.5 ด้านสื่อการเรียนการสอน

4.2.6 ด้านการวัดผลประเมินผล

4.2.7 ด้านการสอนซ่อมเสริม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องที่เป็นสาเหตุในการดำเนินการสอนของครูไม่บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
2. การสอน หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมให้ดำเนินไปตามขั้นตอน เพื่อแนะแนวทางให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาไทย
3. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง ผู้สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ในปีการศึกษา 2539
4. ปัญหาการสอนภาษาไทย หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูผู้สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปัญหา 7 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการสอนซ่อมเสริม
5. ปัญหาด้านเนื้อหา หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการวิเคราะห์เนื้อหาหลักในหลักสูตรภาษาไทย และการกำหนดเนื้อหาย่อยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เวลาเรียน นักเรียน และสภาพท้องถิ่น
6. ปัญหาด้านการเตรียมการสอน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการวิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาภาษาไทยเพื่อเขียนแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วย จำนวนคาบ สารสำคัญ จุดประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์ขั้นต้น เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

7. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักการ กระบวนการ และเทคนิควิธีสอนในการเรียนการสอนภาษาไทย
8. ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องของครูในการผลิตสื่อ การนำสื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาการเรียนการสอนภาษาไทย รวมทั้งการจัดเก็บรักษาที่สะดวกในการนำมาใช้
9. ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในกระบวนการตรวจสอบนักเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การออกข้อสอบ การทดสอบ การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน ภาคปฏิบัติ การวัดทัศนคติ ตลอดจนการดำเนินการวัดผลให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผล
10. ปัญหาด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการจัดสภาพหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียนในขณะที่ทำการสอน ตลอดจนการจัดบริเวณห้องเรียน อันมีผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
11. ปัญหาด้านการสอนซ่อมเสริม หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่ครูใช้ในการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน อันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล
12. วิธีสอนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา หมายถึง การสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยประสมประสานวิธีสอน 4 วิธี คือ วิธีสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา วิธีสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียน วิธีสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา และวิธีสอนภาษาไทยโดยอ่านหนังสือเป็นรายบุคคล

13. ประสบการณ์การสอนภาษาไทย หมายถึงระยะเวลาที่ครูปฏิบัติการสอนภาษาไทยจนถึงปัจจุบัน
 จาแนกเป็น 3 ระดับ คือ

13.1 น้อยกว่า 5 ปี

13.2 ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี

13.3 มากกว่า 10 ปี

14. สาขาวิชาเอก หมายถึงสาขาวิชาเอกที่ผู้สำเร็จการศึกษาเลือกเรียนเป็นอันดับแรก โดย
 จาแนกเป็น 2 สาขา คือ

14.1 สาขาวิชาเอกภาษาไทย

14.2 สาขาวิชาเอกอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาไทย

15. โรงเรียน หมายถึงโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ซึ่งสำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดขนาดของโรงเรียนเป็น 7 แบบ โดยใช้จำนวน
 นักเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

แบบที่ 1	มีนักเรียน	1 - 120	คน
แบบที่ 2	มีนักเรียน	121 - 300	คน
แบบที่ 3	มีนักเรียน	301 - 600	คน
แบบที่ 4	มีนักเรียน	601 - 900	คน
แบบที่ 5	มีนักเรียน	901 - 1,200	คน
แบบที่ 6	มีนักเรียน	1,201 - 1,500	คน
แบบที่ 7	มีนักเรียนมากกว่า	1,500	

แต่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดโรงเรียน 3 ขนาด คือ

โรงเรียนขนาดเล็ก (แบบที่ 1)

โรงเรียนขนาดกลาง (แบบที่ 2)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (แบบที่ 3,4,5,6 และ 7) ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนโรงเรียน

แบบที่ 3,4,5,6 และ 7 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา มีจำนวนน้อย